

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Eugeniusz Piotr
Nazwisko: Topyła
Miejsce urodzenia: Berejów
Data urodzenia: 18-01-1937
Imię ojca: Stanisław
Imię matki: Rozalia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Mikrofilm obejmujący wybrane dokumenty z akt Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) kryptonim „Oda” (nr rej. 20224), prowadzonej przez Wydział III KW MO Lublin w 1975 roku, celem ustalenia „źródła pochodzenia” oraz „kolporterów wierszowanego paszkwilu”, tzw. „Ody”, rozpowszechnianej w formie maszynopisu na terenie Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie. Sprawę założono 24.09.1975, w związku z informacją o fakcie kolportażu wspomnianego „paszkwilu”, przekazaną Służbie Bezpieczeństwa (wraz z odpisem wiersza) przez Kontakt Operacyjny pseudonim „Tymow”. Jak stwierdzono, „Oda (...) w sposób złośliwy szkalowała politykę cen w Polsce”. Eugeniusz Topyła, zatrudniony wówczas w Dziale Rozwoju FSC w Lublinie na stanowisku samodzielnego technologa, został zarejestrowany jako „figurant” tej sprawy w dniu jej wszczęcia (24.09.1975), pod nr 20224, tożsamym z numerem rejestracyjnym SOR „Oda”. Według ustaleń poczynionych przez SB wysłuchał on bowiem wiersza, przyniesionego do biura i odczytanego przez innego pracownika, a następnie odręcznie przepisał jego treść. Eugeniusz Topyła potwierdził to w wyjaśnieniach, złożonych 24.09.1975 w siedzibie KW MO Lublin, jednocześnie jednak utrzymywał, że tego samego dnia kartkę z przepisany tekst „podał w strzępki i wyrzucił do kosza”. Dodatkowo przeprowadzono jego konfrontację z innym pracownikiem FSC uczestniczącym w tych wydarzeniach. W wyniku działań SB ustalono osoby, które zapoznawały się z treścią „paszkwilu” i uczestniczyły w jego rozpowszechnianiu. Ze wszystkimi, w tym z E. Topyłą, przeprowadzono „rozmowy ostrzegawcze”. O kolportażu „Ody” poinformowano też I Sekretarza KW PZPR w Lublinie. W dniu 22.11.1975 zakończono prowadzenie SOR „Oda”, uznając, że „kolportaż wrogiego paszkwilu (...) został przecięty” (maszynopis informacji od KO „Tymow” z 22.09.1975, oświadczenia odbiorców i rozpowszechniających wiersz z 23.09 i 24.09.1975, „Wyjaśnienie” E. Topyły z 24.09.1975, plan operacyjnych czynności z 24.09.1975, meldunki operacyjne z 24.09, 26.09 i 22.11.1975). Dnia 09.12.1975 sprawę „zdjęto z ewidencji operacyjnej”, a materiały złożono w archiwum Wydziału „C” KW MO Lublin pod sygn. 9019/II. Akta prawdopodobnie zniszczono (brak informacji o protokole brakowania), zachował się mikrofilm o sygn. 9019/2.

Mikrofilm o sygn. IPN Lu 0229/607 (9019/2), zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

W teczce Kontaktu Operacyjnego pseudonim „Tymow” (nr rej. 20238) zachowały się doniesienia z 1975 i 1976 roku, przekazywane funkcjonariuszowi Wydziału III KW MO Lublin, w których wymieniany jest Eugeniusz Topyła. W doniesieniu z 05.09.1975 został on wskazany jako jedna z osób obecnych podczas krytycznych wypowiedzi (pracownika FSC) na temat podwyżek cen niektórych towarów. Kolejna informacja od KO „Tymow”, opatrzona datą 22.09.1975, zawiera ręcznie przepisany tekst tzw. „Ody”, rozpowszechnianej w Fabryce Samochodów Ciężarowych w Lublinie, w której krytykowano politykę cenową władz. W uzupełnieniu wpisanym pod donosem funkcjonariusz SB odnotował m.in., że podczas spotkania „Tymow” powiadomił dodatkowo, iż „treść wiersza przepisał ob. Topyła”. Z kolei w doniesieniu z 23.09.1975 przywołano m.in. polityczne komentarze w grupie pracowników FSC, wśród których wymieniono E. Topyłę. Odnosiły się one do „wystąpienia tow. Gierka w Sosnowcu”, a zwłaszcza kwestii wolnych sobót. Doniesienie z 26.02.1976 dotyczyło ich rozmów o wyborach do Sejmu PRL. Natomiast z datą 13.03.1976 sporządzono doniesienie, w którym KO „Tymow” podał, że przełożony Eugeniusza Topyły, w obecności innych pracowników, zwrócił się do niego o wyłączenie głośnika w trakcie transmisji spotkania z wicepremierem Jagielskim w FSC, „bo leci z niego woda”. Swoją relację KO zakończył stwierdzeniem, że „głośnik został wyłączony”.

Akta o sygn. IPN Lu 0017/1151, t. 2 (6619/I).

Akta paszportowe Eugeniusza Topyły nr EALU 19387, zawierające dokumentację z lat 1975-1976. Zawierają one Podanie - kwestionariusz E. Topyły z 19.12.1975, w którym wnosił on do Wydziału Paszportów KW MO Lublin o zgodę na wyjazd turystyczny za granicę. W części formularza wypełnianej przez organ paszportowy znajduje się adnotacja sporządzona 08.03.1976, wskazująca, iż zwracano się do pionu operacyjnego o opinię i zajęcie stanowiska w sprawie wniosku E. Topyły. Odnotowano tu bowiem: „Wydz. III [KW MO Lublin] uwag nie wnosi. Proponuję decyzję pozytywną”.

Akta o sygn. IPN Lu 0307/12932 (EALU 19387).